

کاربرد و آزمون درس
پنجم فارسی ششم
دبستان

www.mamplus.com

❖ عبارتهای مناسب را به هم وصل کنید.

خان هفتم

خان ششم

خان پنجم

خان چهارم

خان سوم

خان دوم

خان اول

اولاد

جاودان

بیابان سخت

دیو

شیر قوی

دیو سپید

اژدها

❖ با کلمه‌های «فریب، چیرگی، جادوگری، سرانجام، متن زیر را کامل کنید.

در خان چهارم، رستم با ..... روبه رو شد، جادوگر نخست با قصد ..... و نیرنگ نزد رستم می‌آید. پس از کمی گفت و گو، رستم به حيله گری او پی می‌برد و برای ..... او، از خدایان یاری می‌خواهد و ..... او را از پا در می‌آورد.

www.mamplus.com

❖ هر یک از عبارات سمت راست را به معنایش در سمت چپ وصل کنید.

از پس کار دشوار برآمدن

از پای درآوردن

تندی کردن

تیمار کردن

از دست دادن طاقت و تحمل

به فرجام بردن

به پایان رساندن

به تنگ آمدن

کشتن

پرخاش کردن

مراقبت کردن

از هفت خان گذشتن

❖ در ابیات و جمله‌های زیر از مبالغه استفاده شده است، شما تعیین کنید که این مبالغه درباره‌ی چه چیزی است.

نبدد مرا دست، چرخ بلند!

که گفت برو دست رستم ببند؟

باز به گردون رسید ناله‌ی هر مرغ زار

باد بهاری وزید از طرف مرغزار

بچه جان چه خبرت شده؟ چرا این قدر داد و فریاد می‌کنی؟ گوشم کر شد از بس جیغ کشیدی!

❖ مفهوم هر یک از ابیات زیر را بنویسید:

چو رستم بدیدش بر انگیخت اسب

بدو تاخت مانند آذر گشسب

از آن پس نهاد از بر خاک، سر

چنین گفت: کای داور دادگر!

ز بهر نیایش سر و تن بشست

به پیش جهان آفرین شد نخست

سر و گوش بگرفت و یالش دلیر

سر از تن بکندش به کردار شیر

www.mamplus.com

❖ با معنای واژه «بر» را در دو بیت زیر بنویسید.

بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش

فرو ریخت چون رود، خون از برش

از آن پس نهاد از بر خاک، سر

چنین گفت: کای داور دادگر

آزمون فارسی درس هفت خان رستم

www.mamplus.com **درست یا نادرست بودن جمله های زیر را مشخص کنید .**

- الف (شاهنامه اثری است منظوم که پنجاه هزار بیت دارد .
 ب) رابطه یبین دو بین دو واژه ی (رهایی و بند) مانند رابطه ی دو واژه ی (نیرنگ و فریب) است .
 ج) اغراق نام دیگر کنایه است .
 د) در مبالغه غیرممکن ها ، ممکن به نظر می رسد .

معنی لغات زیر را بنویسید .

..... سهمگین	..... دشواری	..... خان
..... کمند	..... فرجام	..... تلخیص
..... دادگر	..... اهریمنی	..... ذوق زده

بادقت در عبارات ها یکنایه زیر ، معنای دور و نزدیک هر کدام را بنویسید.

الف) روی کسی را زمین انداختن

..... معنای دور

..... معنای نزدیک

ب) دست به سیاه و سفید زدن

..... معنای دور

..... معنای نزدیک

ج) دست روی دست گذاشتن

..... معنای دور

..... معنای نزدیک

مشاهیم زیر را در یک خط توضیح دهید .

الف) نهاد

ب) مبالغه

ج) کنایه

در بیت زیر آرایه ی ادبی را بیابید .

حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج

عبارت های زیر را بصورت ساده و روان بنویسید .

الف) رخس ، شیر را از هم می درد .

ب) رستم در خشم می شود .

باتوجه به معنی و مفهوم ، گزینه ی درست را انتخاب کنید .

۱- نبردهای رستم با نیروهای ..... و گذشتن از دشواریها را هفت خان رستم گویند. (اهریمنی - اهریمنی)

۲- متن هفت خان از شاهنامه فردوسی با ..... و بازنویس آمده است. (تلخیص - تلخیص - تخلص)

۳- معلم ، ابتدا مهسا را ..... کرد. (نسیحت - نصیحت)

فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست

نام :

سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان

املا درس پنجم

نام خانوادگی :

آموزش و پرورش منطقه ی فلاورجان

تاریخ :

3

پایه ی ششم

دبستان شاهد طالقانی

طراح : صادقی

الف) گزینه ی صحیح را انتخاب کنید

۱ - املاي کدام کلمه درست نيست؟

الف (پيره گي)   ب) ممله   ج) مرمله   د) اهريمن

۲- کدام کلمه با بقيه تفاوت دارد؟

الف) کلمات   ب) آداب   ج) اشيا   د) صرف

۳ - املاي کدام گزینه با توجه به معنی آن نادرست است؟

الف) فان: مرمله   ب) فوان: سفره   ج) سپاسگزاري : تشکر   د) شکر گذاري: شکر کردن

ب) از داخل متن درس کلمات مترادف که بين آنها و آمده است را پیدا کنید.

جست و جو

ج) مترادف کلمات زیر را بنویسید. www.mamplus.com

نغمير :	چيره:	فرجام:	ديده مي گشايد:
ميله:	فم كمند :	آذرگشسب:	سهمگين:
نيرنگ:	بيم:	پرفاش:	گردی:
دستگاه:	جادو:	تيمار:	قوی پنجه:
اهريمن:	بند:	پيکار:	می نمایاند:

د) هم خانواده ی کلمات زیر را بنویسید.

ممله:	مرکت:	موفقيت:	قصد:
ميله:	فطرناک:	نجات:	چشمه:

ه) جمع کلمات زیر را بنویسید.

ديو :	جادو:	اژدها :	مرمله:
مرکت:	بنده :	اهريمن:	پهلوان:

و) هر دو کلمه را با هم ترکیب کنید و واژه های جدید بسازید. ۴ واژه ی جدید

ستایش - بیابان - دراز - شیر - سفت - راه - یزدان - قوی پنجه

دشوار:	پیروزی :	بند :	هایی:
دشمن:	فرجام:	موفقیت:	فراوان :
دشوار:	سهمگین :	جنگ :	اهریمن:

(ح) متن درس را با دقت بخوانید و کلماتی که یکی از صداهای ح چ خ را دارند پیدا کنید و بنویسید.

.....

.....

.....

.....

(ط) فایل صوتی درس را گوش کنید و به دلفواه یک قسمت از درس را انتخاب کنید و املا بنویسید. (۸ خط)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

نام و نام خانوادگی :

بسمه تعالی

تاریخ:

آموزگار : آذربرزین

آزمون املا

زمان :

4

آموزشگاه :

درس پنجم هفت خان فارسی ششم

۱. دخترم ، جدول سودوکوی زیر را با کلمات داده شده کامل کن . (هر کلمه در هر ردیف و ستون فقط

یک بار می تواند نوشته شود .)

www.mamplus.com

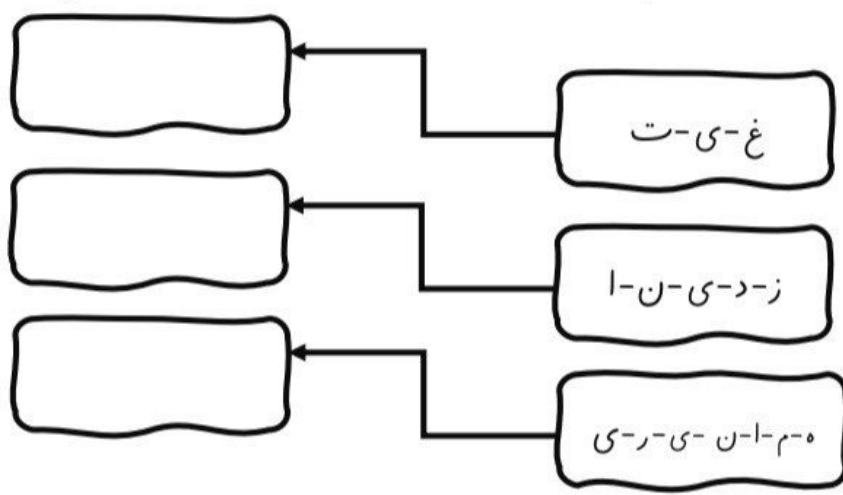

سهلگین - تیمار - آذرگشسب - می نمایاند - نخجیر

				سهلگین
		می نمایاند		
				آذرگشسب
	تیمار			

۲. در هر جعبه، حروف در هم ریخته یک واژه وجود دارد . آن کلمه را پیدا کن و بنویس

۳. جملات زیر را ببینید . موربانه، نشانه هایی از کلمات و نقطه ها را خورده است. آن نشانه یا نقاط را

بنویس .
 در حال چهارم ، رسم با حادوگری رو به رو می سود . حادوگر ، ... سب با ق... د فریب و نیرن... ،
 ... درستم می آید .

۴. برای هر واژه یک هم خانواده بنویس .

موقعیت	قصد	مرحله	پرستش

۵. کلمات زیر را مرتب کن؛ به گونه ای که آخرین نشانه ی کلمه ی قبلی، اولین نشانه ی کلمه ی بعدی باشد.

سهمگین - تیمار - نزد - یزدان - دشواری - نخست - رستم

..... سهمگین

۶. به متنی که می خوانم خوب گوش بده و با خط زیبا و خوانا بنویس .

www.mamplus.com

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

بازخورد آموزگار:

آزمون تستی-تشریحی از درس هفت خان رستم کلاس ششم ۲ دبستان شهید ملا باقری شهرستان ملکان

طراح سوالات: رحمان آقائی

نام خانوادگی: .....

نام: .....

۱) معنی واژه های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«نخجیر، کمند، تیغ، گردی»

ب) شکارچی، طناب، شمشیر، پهلوانی

الف) شکار، طناب، شمشیر، پهلوانی

د) شکار، طناب، چاقو، پهلوانی

ج) شکار، طناب، چاقو، پهلوان

۲) اطلاعات کدام گزینه کاملاً صحیح است؟

الف) ارژنگ: نام یکی از سرداران دیوسپید بود. پنجمین خان رستم، جنگ با ارژنگ دیو است.

ب) اولاد: نام پهلوانی است که در خان چهارم با رستم مبارزه می کند.

ج) رخس: نام اسب رستم، قهرمان شاهنامه است. رخس به معنی رنگ سرخ و سفید مخلوط شده است.

د) دیو سفید: در خان ششم، رستم و اولاد به «هفت کوه» محل زندگی دیو سپید رسیدند.

۳) تعداد جمله های کدام بیت بیشتر است؟ www.mamplus.com

ز سمش زمین شد همه، چاک چاک

الف) خروشید و جوشید و برکند خاک

سر جادو آورد ناگه به بند

ب) بینداخت چون باد خم کمند

فرو ریخت چون رود خون از برش

ج) بزد تیغ و بنداخت از بر سرش

چنین گفت کای داور دادگر

د) از آن پس نهاد از بر خاک سر

۴) کدامیک از واژه های زیر جمع نیست؟

د) در گذشتگان

ج) خاوران

ب) بزرگان

الف) ایرانیان

۵) در کدام گزینه منادا وجود دارد؟

- الف) ز هر بد تویی بندگان را پناه
ب) از آن پس نهاد از بر خاک سر
ج) میانش به خنجر به دو نیم کرد
د) چو رستم بدیدش برانگیخت اسب
- تو دادی مرا گردی و دستگاه
چنین گفت: کای داور دادگر
دل جادوان زو پر از بیم کرد
بدو تاخت مانند آذرگشسب

۶) آرایه های موجود در ابیات زیر را با نوشتن دلیل مشخص کنید؟

- سر و گوش بگرفت و یالش دلیر   سر از تن بکندهش به کردار شیر

.....

- خروشید و جوشید و برکند خاک   ز سمش زمین شد همه، چاک چاک

.....

- از آن پس نهاد از بر خاک، سر   چنین گفت: کای داور دادگر

.....

۷) نام مراحل «هفت خان رستم» را به ترتیب بنویسید. www.mamplus.com

.....

۸) جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

شاهنامه اثر..... است. شاهنامه اثری است ..... که شامل..... بیت است
و سرودن آن ..... سال طول کشیده است.

موفقیت شما آرزوی قلبی من است.

رحمان آقائی

۱) مراحل هفت خان رستم را به ترتیب مشخص کنید.

۲) بیابانی سخت و راهی دراز خسته و تشنه پشت سر گذاشته به چشمه ای رسید.

۳) به کمک رخس با اژدها نبردی سهمگین کرده و او را کشت.

با پهلوانی به نام << اولاد >> روبه رو شده و او را به بند کشید.

با بزرگ دیوان یعنی << دیو سپید >> به جنگ پرداخته و او را از پای در آورد.

به کمک << اولاد >> بر ارژنگ دیو چیره شد و او را از پای در آورد.

شیری قوی پنجه به او و اسبش حمله کرد و رخس شیر را درید.

با جادوگری روبه رو می شود و سرانجام او را از پای در آورد.

۲) ابیات زیر را به خان مربوط وصل کنید.

خان ششم
خان چهارم
خان سوم

بزد تیغ و بنداخت از بر سرش / فرو ریخت چون رود ، خون از برش

سر و گوش بگرفت و یالش دلیر / سر از تن بکندش به کردار شیر

میانش به خنجر به دونیم کرد / دل جادوان زو پر از بیم کرد

۳) در هر واژه ، حرف یا حروف آخر مشخص شده به چه معنی است ؟

سرش - چیره می شوم - گفته باشید - می خوابیم - می گویند

ش : او   م : من   ید : شما   یم : ما   یند : آنها

۴) با توجه به عبارت پاسخ دهید . << سخنان محال نگوید که در چشم مردم سبک شود . >>

الف) منظور از << سبک شدن >> چیست ؟ **خوار شدن - حقیر شدن**

ب) نویسنده در عبارت << سبک شمردن >> معنی نزدیک یا دور آن را مد نظر داشته است ؟ **معنی دور**

ج) در این عبارت چه آرایه ای به کار رفته است ؟ **کنایه**

۵) هم آوای واژه های زیر را بنویسید.

حیات : حیات   رازی : رازی   اساس : اثاث   خُرد: خورد   غریب : قریب

۶) << در خانه ی او همیشه باز است >> کنایه از چیست ؟

کنایه از مهمان نواز بودن است.

www.mamplus.com

۷) جدول زیر را کامل کنید

جمع	مفرد	متضاد	هم خانواده
بنده : بندگان	مراحل : مرحله	ستایش : نگاهش	خطاب : مخاطب
دیو : دیوان	علايق : علاقه	پیکار : صلح	تعجب : عجب
یار : یاران	نصایح : نصیحت	فرجام : ابتدا	منتظر : انتظار
دلیر: دلیران	مدارس : مدرسه	پشت: رو	مرحله : مراحل
نبرد: نبردها	اشعار : شعر	قوی پنجه : ضعیف	تلخیص: خلاصه

۸) جدول زیر را کامل کنید. (ابتدا کلمات به هم ریخته را با توجه به درس مرتب کنید.)

www.mamplus.com

مترادف	مرتب شده	کلمات به هم ریخته	مترادف	مرتب شده	کلمات به هم ریخته
		ش ح ب را			ن ح ا
		ب ر غ ی			ه ی ر ج
		ن ا د ی ر			ن ح ر ح ی

۹) در ابیات زیر در چه موضوعی مبالغه (اغراق) شده است؟

الف) برد تیغ و بنداخت از بر سورش / فرود ریخت چون رود . خون از برش
ب) چو رستم بدیدش . برانگیخت اسب / بدو ناخت مانند آذر گشسب

۱۰) کلمه های زیر مخفف چه واژه های هستند.

کز ..... زا ..... ناگه ..... زو ..... چو ..... کای ..... مرا .....

۱۱) در عبارات زیر کنایه را مشخص کرده و بگویید کنایه از چیست؟

بدو ناخت مانند آذر گشسب :

رخش به تنگ آمد :

دیوها را از پای در می آورد :

سر جادو آورد ناگه به بند آوردن :

۱۲) نوع ترکیب ها را مشخص کنید .

پادشاه ایران - رخس رستم - سوار دلیر - اسبش - مرحله ی خطرناک - پاک جای - کردار شیر

۱۳) معنی واژه های مشخص شده را بنویسید.

الف) بینداخت چون باد خم کند / سر جادو آورد به بند

ب) از آن پس نهاد از بر خاک، سر / چنین گفت: کای داور دادگرا

ج) رهز بد نوی بندگان را پناه / تو دادی مرا، گردی و دستگاه

۱۴) مجموعه داستان «جایزه» از ..... است .

۱۵) اولاد، نام دیوی است که در خان ..... ، رستم با وی و سپاهیانش مواجه می شود و آن ها را نار و مار می کند.

۱۶) آراهه های به کار رفته در بیت زیر را بنویسید.

«بینداخت چون باد، خم کند / سر جادو آورد ناگه به بند»

۱۷) واژه های جمع را مشخص کنید.

دیوان - زابلستان - ادعیه - مازندران بزبان - ازدها - رونندگان - سلطان - جادوگران - احکام - پاران

۱۸) در عبارت زیر، واژه های که غلط نوشته شده مشخص کنید.

«هفت خان، نام هفت مرحله از نبردهای رستم است با نیروهای احریمی و گذشتن از دشواری است. جادوگر نخست با قصد فریب و نیرنگ، نزد رستم می آید و به حبله گری او پی می برد و برای جیره گی بر او، از خدا باری می خواهد.»

۱۹) ارتباط واژه های زیر را مشخص کنید.

جیره و غنیه - دیده گشادن و چشم بستن - حبله و نیرنگ - جنگ و بیچاره - روشنی و تاریکی - فریب و آشنا -

(۱) واژگان را معنی کن ؟

خان : ..... نخجیر : ..... پیکار : ..... یزدان : .....
 تیمار کردن : ..... کوفتن : ..... کمند : .....

(۲) شاهنامه سروده ی کدام شاعر است ؟ ..... سرودن آن چند سال طول کشید ؟ .....

(۳) نام هر یک از موارد خواسته شده را بنویسید ؟

- اسب رستم : .....

- پادشاهی که رستم برای نجات او رهسپار مازندران شد : .....

- دیوی که رستم در خان هفتم با او جنگید : .....

(۴) در بیت زیر چه آرایه ای مشاهده می شود ؟ چرا ؟ .....

بینداخت چون باد ، خمّ کمند سر جادو آورد ناگه به بند

(۵) می دانیم که کنایه دارای دو معنی دور و نزدیک است مقصود گوینده در بیان کنایه ، کدام یک از این معانی است ؟

(۶) هر یک از عبارات زیر کنایه از چیست ؟

- از پای در آوردن : .....

- چون باد : .....

- به تنگ آمدن : .....

www.mamplus.com

(۷) هر واژه از ستون (۱) را به مترادف آن در ستون (۲) وصل کنید ؟

«۱»	«۲»
قوی پنجه	حیله
نیرنگ	عاقبت
فرجام	ترسناک
پر خاش	نیرومند
سهمگین	دعا
چیرگی	غلبه
نیایش	تندخوی
گردی	پهلوانی

(۸) مفهوم واژه ی « بر » در مصراع « بزد تیغ و بنداخت از بر سرش » چیست ؟

قصه : .....

حمله : .....

موفقیت : .....

۱۰) واژه ی ستایش از کدام مصدر است ؟ (۱) ستردن (۲) ستودن (۳) ستادن

۱۱) سر بر خاک نهادن در بیت زیر به چه معنی است ؟ .....

از آن پس نهاد از بر خاک ، سر چنین گفت کای داور دادگر

۱۲) معنی حرف « را » در جمله ی « لقمان را گفتند » چیست ؟

۱۳) در جمله ی « ادب از که آموختی » ، کلمه ی ادب چه نقشی دارد ؟

۱۴) در عبارت « لقمان را گفتند : ادب از که آموختی ؟ گفت : از بی ادبان » کدام جزء جمله حذف شده است ؟ آن را بنویسید ؟

۱۵) لقمان چگونه از بی ادبان ادب آموخت ؟

۱۶) در کدام بیت حرف « به » در معنی « به وسیله ی » به کار رفته است ؟

۱- میانش به خنجر به دو نیم کرد دل جاودان زو پر از بیم کرد

۲- سر و گوش بگرفت و یالش دلیر سر از تن کندش به کردار شیر

۳- بینداخت چون باد خم کمند سر جادو آورد ناگه به بند

۱۷) ضمیر « ش » در بیت زیر به کدام شخصیت شاهنامه بر می گردد ؟

« بزد تیغ و بنداخت از بر سرش فروریخت چون رود خون از برش »

۱) رخس (۲) دیو سپید (۳) اژدها (۴) اولاد

۱۸) رستم پس از پشت سر نهادن هفت خان چه می کند ؟

۱۹) غلط های املایی را در واژگان و ترکیب های زیر پیدا کن و صورت درست آنها را بنویس ؟

« تیمار کردن ، هفت خان رستم ، نیروهای احریمنی ، هفت مرحله نبرد ، هیله گری جادوگر »